

Karen Human Rights Group

Documenting the voices of villagers in rural Burma

တၢ်ကစီၣ်လၢအဖဵု

လၢယုၤ ၅သီ, ၂၀၀၉န့ၣ်/ခ့ၣ်အံၤအံၤက့ၣ် ၂၀၀၉န့ၣ်- B5

သဝီဖိအါန့ၣ်ဒီး ၇၀၀၈၂ ဃုၢ်ဃီၤဆူကီၢ်ကီၣ်တဲၣ် ဝီဖျါဒံၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်ဒီးန့ၣ်အဖဵုအတၢ်ထီၣ်ဒုးခ့ၣ်အဲၣ်အဲၣ်လၢအုၣ် တၢ်လီၤဒီးပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိဒဲကဝီၤလၢဖဵုအုၣ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤ

သဝီဖိလၢဖဵုအုၣ်ကီၢ်ရၣ်, ကညီကီၢ်စံၣ်တဖၣ်, စးထီၣ်ယုၤယံၤဝဲဆူကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်ပုၤဒ်သီးကဟးဆုးဝဲတၢ်သူစုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီးတၢ်ထီၣ်ဆူၣ်ကမ့ၢ်လၢကတံတၢ် လၢတၢ်ကထီၣ်ဒုးခ့ၣ်အဲၣ်အဲၣ်လၢအုၣ်တၢ်လီၤအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်ကြံၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ဘူးဒီးပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်ဒဲကဝီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တၢ်ကစီၣ်တဘျီအံၤဟံၣ်ဖျါဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးဖဲအပူၤကွံာ်လှံၤသီလၢန့ၣ်အဖဵုဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်ဟံၣ်သုးဘူးထီၣ်အသးဆူၣ်အဲၣ်အဲၣ်လၢအုၣ်သုးလီၤကျဲတဖၣ် ဒီးစးထီၣ်ကတံၢ်ကတီၤသးလၢတၢ်ထီၣ်ဒုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်အဖဵုသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဟူးဂဲၤဒီးဆိလီၤဝဲဖျါ 81 mm လၢကစၢၢ်ခိၣ်တယံၤဒီးပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်ဖိတၢ်လီၤကဲးစးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်စးထီၣ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤတၢ်ဘၣ်ယးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်ဖိဖး, လၢယုၤထီၣ် ၅သီ, ၂၀၀၉န့ၣ်န့ၣ်, သဝီဖိလၢတၢ်ကြံၣ်ကီၢ်ဆၣ်လၢဖဵုအုၣ်ကီၢ်ရၣ်ပူၤတဖၣ် ဃုၢ်ထီၣ်ဆူကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်ဒ်သီးကဟးဆုးဝဲန့ၣ်အဖဵုဒီးခိၣ်ဖျါဘိတၢ်ထီၣ်ဒုးန့ၣ်လီၤ. သုးဖိကအိၣ်ဝဲ ၂၅၀၈၂ယၣ်ယၣ် လၢန့ၣ်အဖဵု ၁၆၅ (၂၀၂)ဒီး(၂၀၅)ဒီးခလရ(၈၁)ဒီးခိၣ်ဖျါဘိသုးက့ (၉၉၉) ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲခ့ၣ်အဲၣ်အဲၣ်လၢအုၣ် (၁၀၀), (၂၀)ဒီး(၂၂)အတၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖျါလၢကမ့ၢ်ဝဲန့ၣ်အဖဵုဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထီၣ်ခိၣ်အဲၣ်အဲၣ်လၢအုၣ်တၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢဖဵုအုၣ်ဒီးပုၤပျံာ်ယၣ်အပူၤ တချုးဒီးလၢ ၂၀၁၀ တၢ်ယုၤထီၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပူၤဟံၣ်ဒီးဘၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်သဝီဖိလၢလၢဟံၣ်ဖျါဒဲကဝီၤလၢယုၤထီၣ်ဆူကီၢ်ကီၣ်တဲၣ်မုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်တၢ်လၢအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်ဖဲန့ၣ်အဖဵုဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်သုးတဖၣ်ဟံၣ်ဆိလီၤအါထီၣ်သးဖဲဟီၣ်ကဝီၤပူၤအါန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ ကညီဂီၢ်ဒီးယၣ်ကရၢ)

ဖဲလၢယုၤ ၁သီ, ၂၀၀၉န့ၣ်န့ၣ်, ခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်သုးဖိလၢသုးက့ (၉၉၉)စးထီၣ်လူၤဖိဝဲသဝီဖိလၢတန့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကကဲပုၤဝဲတၢ်ဖိ လၢတၢ်ထီၣ်ဒုးလၢကဟံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဂီၢ်ဝဲဒီးယၣ်ကရၢပုၤထီၣ်တၢ်ကစီၣ်ဖိဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢသဝီဖိ၅၀၈၂ယုၤထီၣ်ဝဲလၢယုၤ၁သီဒ်သီးကယုၤပူၤဖျါအသးဒီးတၢ်မၤဆူၣ်ကဲသုးအပူၤဝဲတၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တန့ၣ်ယီၤန့ၣ်, န့ၣ်အဖဵု ၁၆၅ (၂၀၂) ဒီး (၂၀၅)ဒီးခလရ (၈၁) ဟံၣ်ဖျါထီၣ်သးဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ် သုးက့ (၉၉၉)လၢအဘၣ်တၢ်ဟံးစုန့ၣ် ကျဲအါလၢသုးရၣ်ခိၣ် ဆၢပျီၣ် ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ ဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ကြံၣ်ကီၢ်ဆၣ် ပူၤဘူးဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်, န့ၣ်အဖဵုဆိလီၤသးလၢတၢ်လီၤဖဲအံၤအိၣ်တဖုဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတအိၣ်အါအါဘၣ်. မ့ၢ်ခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ် (၉၉၉)တခါ အသုးဖိဆိလီၤသးဖဲတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်ကအိၣ်ဒုးထဲ ၁၀၈၂၆၀လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဆိလီၤသးဖဲတယံၤဒီးဘၣ်အံၤန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ န့ၣ်အဖဵုဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤအါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်အဖဵုစးထီၣ်ဟူးဂဲၤဝဲလၢ ဟီၣ် ကဝီၤအံၤအပူၤဒီးခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အုၣ်စးထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်အါထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခွန်အိုင်အိုင်လ် သုးရုဂ် (၁၀၁), (၂၁)ဒီး(၂၂)သုဂ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဆီလီသးဘူးဒီးလၢဂၢၤဟၢ, ပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၣ်ဒဲကဝီၤလၢအအိၣ်သုၣ်လီၤသးဖဲကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤဒဲကဝီၤတဖျၢၣ်အံၤအပူၤပုၤနီၢ်ဂံၢ်ကအိၣ်ဝဲ ၁,၂၀၀ဂၢၤဒီးအါတက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲသဝီဖိလၢအယုၢ် တၢ်ထီၣ်ဒုး ဒီးတၢ်မၤပယုၤလၢဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရုၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. နအဖဖဲမၤအါထီၣ်သုးတၢ်အါဖျါလၢကထီၣ်ဒုးဝဲခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲသုးဖိ ၂၀၀ဂၢၤလၢသုးကျိၤလွံၢ်ကျိၤလၢနအဖဖဲမၤ (၂၀၂)ဒီး(၂၀၅)ဖဲတုၤလၢတၢ်လီၤတၢ်အိၣ်အဝဲသုၣ်စးထီၣ်ဟူးဂဲၤဝဲကျဲၣ်မိၢ်ခံ, ကျဲၣ်ဖိခံ, မဲၢ်လးအါ, မဲၢ်လးအါခံ, စံၣ်ဖိခံ, ထံကဟီ, ဒီးဝဲခဲကျိၤသဝီန့ၣ်လီၤ. သဝီသုၣ်တဖၣ်အံၤလဲလၢအိၣ်ဝဲလၢဝဲခဲကျိၤကရူၢ်ပူၤ, တၢ်ကြဲၢ်ကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲအါလီၤ ဝဲ ၂၀၀၉န့ၣ် လၢယုၤ ၂သီအနံၤန့ၣ်, သဝီဖိလၢသဝီသုၣ်တဖၣ်အံၤစးထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲဆူကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲသုၣ်ပျဲၤလဲလၢတၢ်ဒုးမ့ၢ်ကဲထီၣ်သပုၤကတၢ်န့ၣ်, နအဖဒီးဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်ကမၤအဝဲသုၣ်ကဲပုၤဝဲတၢ်ဖိမ့ၢ်ပုၤရဲမ့ၢ်ပီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲနအဖဒီးဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်သုးကလၢလၢအဖျါလၢတၢ်လီၤခဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မိၢ်ညါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဟံၣ်လၢလၢဂၢၤဟၢဒဲကဝီၤပူၤလၢပုၤနီၢ်ဂံၢ်ကအိၣ်ဝဲ ၁၂၀၀ဂၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢလၢဂၢၤဟၢ ဒီးနအဖ/ဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်ဒဲကဝီၤအဘျီစၢန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်တၢ်လီၤလၢပုၤဝဲထံနီၤဖးတၢ်အါဂၢၤဆီကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထီၣ်ဒုးအီၤဖဲအဆီအချူန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤတဘျီဝဲဒီးယၢ်ကရူၢ်)

ဖဲလၢယုၤ ၂သီ-၃သီန့ၣ်, ခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်မၤဝဲတၢ်ဒုးစးပြးနအဖအသုးဒီးဒီးလီၤဝဲမ့ၢ်ပီၤဘူးဒီးတၢ်လီၤလၢနအဖသုးတဖၣ်ဟူးဂဲၤဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ. နီတၢ်ကစီၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါဝဲအသိး, နအဖသုးဖိ ၉ဂၢၤဘၣ်ဒီးဒီးသဲဝဲ ၅ဂၢၤလီၤ. ဒီးဖဲလၢယုၤ ၄သီန့ၣ်, ခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်သုးထီၣ်ခးကဒီးဝဲနအဖသုးတဘျီလီၤ.

ဖဲမ့ၢ်ဖိဖးနံၤ လၢယုၤ ၅သီ, ၂၀၀၉န့ၣ်န့ၣ်, ကညီၣ်ဂီၢ်ဝဲဒီးယၢ်ကရူၢ်ပုၤထၢတၢ်ကစီၣ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢသဝီဖိအါန့ၣ်ဒီး ၇၀၀ဂၢၤယုၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤပၣ်ယုၢ်ဒီးသဝီဖိ ၁၃၂ ဂၢၤလၢဟံၣ် ၂၁ဖျါလၢဟံၣ်ဖိခံသဝီ, ၂၇၇ဂၢၤလၢဟံၣ် ၄၆ဖျါလၢဟံၣ်လးအါခံသဝီဒီး ၃၁၂ ဂၢၤလၢဟံၣ် ၄၄ဖျါလၢဟံၣ်လးအါသဝီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသုၣ်ဖဲတုၤဝဲအူ---သဝီလၢထၣ်စီၣ်ယါကီၢ်ရုၣ်လၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်န့ၣ်လီၤ.သဝီဖိအဂၢၤသုၣ်တဖၣ်လၢအယုၢ်ကွံၣ်လၢသဝီလွံၢ်ဖျါလၢအဘူးဒီးနအဖတၢ်လီၤပၣ်ယုၢ်ဒီးဝဲခဲကျိၤသဝီဖိလၢအဟံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ကဒုလၢထ---သဝီ, လၢအအိၣ်သုၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးသးဖဲထၣ်စီၣ်ယါကီၢ်ရုၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢယုၤ ၃သီန့ၣ်, ဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်သုးခိၣ်လၢသုးက့ (၉၉၉)တဖၣ်လၢအဟူးဂဲၤတပူၤယီၤဒီးနအဖသုးဖိ, ကိးဝဲသဝီသးပုၤလၢအယုၢ်ယုၢ်လၢပုၤကျိၤဒီးမၤအါဒီးသဝီဖိအဂၢၤတဖၣ်လၢကဟဲက့ၤအဝဲသုၣ်အဟံၣ်လၢတၢ်ကြဲၢ်ကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. ဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်သုးခိၣ်အံၤစံးဝဲလၢအဝဲသုၣ်ကဒီးသဒၢသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်လၢနအဖအတၢ်မၤပယုၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်သနၢ်က့, ကညီၣ်ဂီၢ်ဝဲဒီးယၢ်ကရူၢ်ဟ်ဖျါဝဲလၢသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်က့ၤလီၤတဘျီဘၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲသုၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၢ်ဒီးဒံၣ်ခွန်အိုင်အိုင်သုးဖိအတၢ်မၤပယုၤအဝဲသုၣ်လၢအပူၤကွံၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤကဝီၤခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်သုးဖိသုၣ်တဖၣ်စံးဝဲလၢပုၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်သဝီဖိသုၣ်တဖၣ် တသုၣ်ညါလီၤတၢ်မ့ၢ်ဒံၣ်ခွန် အိုင်အိုင်အုၣ်ကမၤဝဲဒ်အဝဲသုၣ်အါၣ်လီၤဝဲအသိးခါမ့ၢ်တခါကစီၣ်သဝီဖိလၢအဟဲက့ၤသုၣ်တဖၣ်လၢကကဲဝီၤတၢ်ခါန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်သုးဖိသုၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ပလီၤသဝီဖိလၢသဝီဖိမ့ၢ်က့ၤလီၤဒီးတၢ်မ့ၢ်ဖိၣ်န့ၣ်အီၤဒီးဒုးမၤဝဲတၢ်အိၣ်ဆူနအဖသုးဒဲကဝီၤလၢတၢ်ကြဲၢ်ကီၢ်ဆၢန့ၣ်အဝဲသုၣ်ကယီၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ပီၤလၢခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်ဒီးလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢယုၤ ၄သီန့ၣ်, ကညီၣ်ဂီၢ်ဝဲဒီးယၢ်ကရူၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢနအဖသုးဖိတဖၣ်ဆီလီၤဝဲ ကျိးဒိၣ် 81 mm လၢပူၤလုၢ်တုၢ်ကစၢ်ဒီးခိၣ်, လၢအဆီလီၤသးလၢခွန်အိုင်အိုင်လ်အုၣ်သုးကလၢအဖိခိၣ်ဒီးကယံၤဒီးလၢဂၢၤဟၢဒဲကဝီၤထဲ ၃မံးလးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မ့ၢ်ခးကျိးဒိၣ် သပုၤတၢ်တုၤဝဲလီၤ.သဝီဖိလၢလၢဂၢၤဟၢဒဲကဝီၤသုၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိတၢ်ဒီးတနီၤနီၤစးထီၣ်ဖဲထီၣ်ဝဲလၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်လၢအဝဲသုၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်အါဂၢၤန့ၣ်လီၤ.

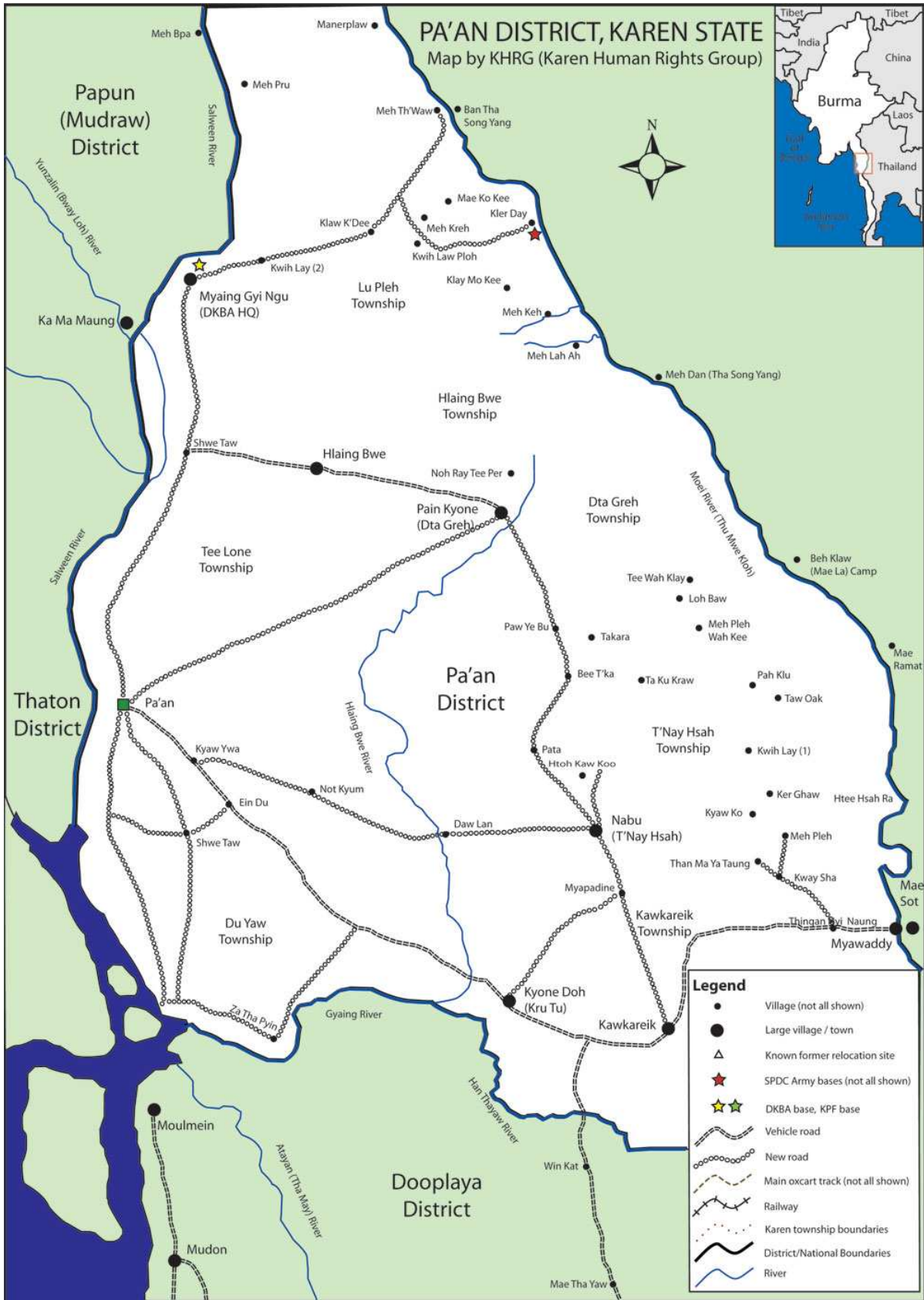
For more information on the impact of DKBA abuse and attacks on villagers in Pa'an District, see the following previously published KHRG reports:

- *Joint SPDC/DKBA attacks, recruitment and the impact on villagers in Dooplaya and Pa'an districts* (May 2009)
- *Extortion and restrictions under the DKBA in Pa'an District* (March 2009)
- *Insecurity amidst the DKBA-KNLA conflict in Dooplaya and Pa'an Districts* (February 2009)
- *Forced recruitment by DKBA forces in Pa'an District* (September 2008)

¹ This picture was used in a previous KHRG report, *Forced labour and extortion in Pa'an District*, August 2008.

- *Daily demands and exploitation: Life under the control of SPDC and DKBA forces in Pa'an District* (September 2008)

Recent photos from the area are presented in *KHRG Photo Gallery 2008* and *KHRG Photo Gallery 2007*. This and other KHRG reports and maps of the region can be found on the KHRG website at <http://www.khr.org>.

Karen Districts

©Karen Human Rights Group (KHRG), 2005

Scale: 1 cm to 22 km
1 in. to 35 miles